

Ungir Íslendingar í ljósi vísindanna

Málþingsrit gefið út af umboðsmanni barna og Háskólarektor
2005

Efnisyfirlit

Um höfunda	9
Formáli: Þórhildur Líndal og Páll Skúlason	14
Dagskrá málþingsins	15
Lykilerindi	
Stefán Ólafsson: Hvað gerir velferðarríkið fyrir börn?	21
Dagný Kristjánsdóttir: Barnamenning; menning fyrir hverja eða hverra menning?	31
Geir Gunnlaugsson og Jónína Einarsdóttir: Andlegt og líkamlegt ofbeldi gegn börnum á Íslandi: Sögulegt samhengi og forvarnir	39
Málstofa 1: Börn, menning og markaður	
Þorbjörn Broddason: Börn og breyttir miðlar	49
Guðný Guðbjörnsdóttir: Skiptir menningararfurinn máli fyrir ungt fólk á tímum hnattvæðingar?	55
Þórhallur Guðlaugsson: Ungmenni og peningar	67
Málstofa 2: Börn og ungmenni í skólanum	
Jóhanna Einarsdóttir: „Við lærum mannasiði í leikskólanum“. Mat 5 og 6 ára barna á leikskólastarfi	77
Málstofa 3: Börn og menntakerfið	
Guðrún Bjarnadóttir: Lestrarnám undirbúið í leikskóla. Forspá um lestur	87
Vanda Sigurgeirsdóttir: Kennarar og einelti	91
Guðbjörg Vilhjálmsdóttir: Þarf að fræða ungt fólk um nám og störf?	97
Snæfríður Þóra Egilson: Hvernig vegnar nemendum með sérþarfir í grunnskólanum?	105
Málstofa 4: Æskan – áhættuþættir og forvarnir	
Guðbjörg Hildur Kolbeins: Tengsl tölvuleikjanotkunar og afbrotahegðunar unglunga	115
Sigrún Aðalbjarnardóttir: „Við erum bæði mæðgin og vinir“: Uppeldishættir foreldra og samskiptaþroski unglunga	121
Eiríkur Örn Arnarson: Þunglyndi ungmenna og forvarnir	129
Freydís Jóna Freysteinsdóttir: Áhættuþættir ofbeldis og vanrækslu barna	135
Daníel Þ. Ólason, Guðmundur Á. Skarphéðinsson, Jóhanna E. Jónsdóttir, Mikael A. Mikaelsson og Sigurður J. Grétarsson: Spilahegðun og algengi spilavanda hjá reykvískum unglungum á aldrinum 13-15 ára: Mat á hugsanlegum áhættuþáttum spilavanda unglunga	143
Málstofa 5: Heilsufar, líðan og lífsstíll	
Inga Bergmann Árnadóttir: Tannheilsa og lífsstíll íslenskra unglunga	155
Guðrún Kristjánsdóttir, Helga Bragadóttir og Herdís Gunnarsdóttir: Hverjar eru mikilvægustu þarfir foreldra á barnadeildum?	159
Sóley S. Bender: Þunganir unglingsstúlkna: Hugmyndafræðilegt skýringalíkan	169
Inga Þórsdóttir: Mataræði barna. Hvernig mætum við aukinni tíðni offitu?	177
Málstofa 6: Fjölskyldan, uppeldi og umönnun barna	
Gunnar Karlsson: Barnfóstur í hetjusamfélagi	187
Guðrún Kristinsdóttir: Fjölskyldan sem ekki varð. Á mótum fósturheimilis	

og upprunafjölskyldu	193
Guðný Björk Eydal: Hver gætir barnanna? Helstu einkenni íslenskrar umönnunarstefnu	203
Katrín Davíðsdóttir og Herdís Storgaard: Viðhorf foreldra og fagfólks til fræðslu um slysavarnir barna	213
Rannveig Traustadóttir: Börn samkynhneigðra foreldra	219
Málstofa 7: Nám og þroski barna	
Guðlaug Ásmundsdóttir og Gyða Haraldsdóttir: Árangur frumgreiningar á þroskafrávikum í ung- og smábarnavernd	229
Sigríður Kristín Gísladóttir: Færni og skynúrvinnsla fjögurra og fimm ára barna	233
Geir Gunnlaugsson og Evald Sæmundsen: Að finna frávik í þroska og hegðun hjá fimm ára börnum	237
Gyða Haraldsdóttir: Agi til forvarna – uppeldi sem virkar	247
Málstofa 8: Nútímafjölskyldan	
Sigrún Júlíusdóttir: Fjölskyldur í ölduróti – umgjörð og innviðir	255
Sigurður J. Grétarsson: Réttur og skylda á æskuárum	263
Jónína Einarsdóttir: Máttug mannabörn fædd fyrir tímann	269
Cynthia Lisa Jeans og Guðný Björk Eydal: Fátækt barna í velferðarríkjum	277
Guðrún Kristjánsdóttir, Jóhanna Ólafsdóttir, Gíslína Erna Valentínusdóttir og Margrét Eyþórsdóttir: Fjölskyldur barna með Downs-heilkenni	285
Málstofa 9: Þjónusta Barnaspítala Hringins við börn og fjölskyldur þeirra	
Anna Ólafía Sigurðardóttir og Erla Kolbrún Svavarsdóttir: Nýjar áherslur í fræðslu til fjölskyldna barna með krabbabein: Hafa þær áhrif á líðan foreldra?	295
Ingibjörg Georgsdóttir: Mannabörn eru merkileg, mikið fæðast þau smá...	305
Móttaka	
Pétur Gunnarsson: Ávarp um börn	311